Č.j. : S 69/2000-1372/00-230 V Brně dne 23. října 2000

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení čj. S 69/2000-230, zahájeném dne 21.9.2000 na návrh účastníka řízení a to společnosti *Tark, s.r.o.*, se sídlem Opatovická 2, Praha 1, IČO 25790056, zastoupené ve správním řízení Petrem Kuhnem, advok. kanc. WHITE & CASE, FEDDERSEN, se sídlem Staroměstské náměstí 15, Praha 1, na základě plné moci ze dne 12.10.2000, podle § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve spojení s § 12 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb., ve věci spojení podniků Tark, s.r.o., se sídlem Opatovická 2, Praha 1 a WALTER, a.s., se sídlem Jinonická 329, Praha 5 – Jinonice, IČO 00010561, podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb. vydává, po zjištění skutkového stavu, získání potřebných podkladů pro rozhodnutí a po seznámení účastníka správního řízení s výsledky šetření před vydáním rozhodnutí ve smyslu § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) a v souladu s § 12 odst. 6 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb., toto

r o z h o d n u t í :

Spojení podniků Tark, s.r.o., se sídlem Opatovická 2, Praha 1 a WALTER, a.s., se sídlem Jinonická 329, Praha 5 – Jinonice, podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb., k němuž dochází tím, že dne 14. září 2000 byla uzavřena Smlouva o úplatném převodu akcií mezi společností AERO HOLDING, a.s., se sídlem Beranových 130, Praha 9, IČO 00002127, jako prodávajícím a společností Tark, s.r.o., se sídlem Opatovická 2, Praha 1, jako kupujícím, na základě které společnost Tark, s.r.o., se sídlem Opatovická 2, Praha 1, odkoupila akcie představující více než *80 %* podíl na základním jmění společnosti WALTER, a.s., se sídlem Jinonická 329, Praha 5 – Jinonice, a tím získala nad touto společností kontrolu, se podle ustanovení § 8a odst. 2 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb.,

p o v o l u j e.

Odůvodnění :

Dne 21. září 2000 zahájil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „úřad“) na návrh účastníka řízení, a to společnosti Tark, s.r.o., se sídlem Opatovická 2, Praha 1 (dále jen „Tark“) správní řízení čj. S 69/2000-230 ve věci povolení spojení podniků, a to společností Tark a WALTER, a.s., se sídlem Jinonická 329, Praha 5 – Jinonice (dále jen „WALTER“) ve smyslu ustanovení § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb. (dále jen „zákon“).

Tento návrh byl podán v návaznosti na usnesení vlády České republiky č. 485 ze dne 15. května 2000 ke vstupu zahraničního investora do společnosti WALTER, které obsahuje podmínky vstupu investora do společnosti WALTER a souhlas s opatřeními státních orgánů, které zajistí finanční restrukturalizaci společnosti před vstupem investora.

Ke spojení podniků dochází tím, že dne 14. září 2000 byla uzavřena Smlouva o úplatném převodu akcií mezi společností AERO HOLDING, a.s., se sídlem Beranových 130, Praha 9 (dále jen „AERO HOLDING“), jako prodávajícím a společností Tark, jako kupujícím, na základě které společnost Tark odkoupila akcie představující více než 80 % podíl na základním jmění společnosti WALTER a tím získala nad touto společností kontrolu.

Úřad dále konstatuje, že rozhodnutím úřadu č.j. VP/S 4/00-160 ze dne 21.7.2000 byla poskytnuta výjimka ze zákazu veřejné podpory podle zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře ve věci poskytnutí veřejné podpory na vytvoření podmínek pro dokončení privatizace společnosti WALTER.

Příslušnost úřadu je dána ustanovením § 11 odst. 1 písm. a) zákona.

Úřad v souladu s ustanovením § 11 odst. 1 písm. j) zákona zveřejnil v Obchodním věstníku dne 5.10.2000 oznámení o podání návrhu na zahájení správního řízení ve věci povolení spojení výše uvedených podniků s tím, že případné připomínky je možné zaslat úřadu do osmi dnů ode dne zveřejnění tohoto oznámení. Ve stanovené lhůtě, ani později do doby vydání tohoto rozhodnutí úřad neobdržel k posuzovanému spojení podniků žádné připomínky. Dne 4.10.2000 vyzval úřad zástupce účastníka řízení k doplnění formuláře vztahujícího se k oznámení spojení podniků. S výsledky šetření byl účastník řízení seznámen dne 17. 10. 2000 ve smyslu § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) a v souladu s § 12 odst. 6 zákona. K výsledkům šetření nevznesl účastník řízení žádné připomínky.

Charakteristika spojujících se podniků

Společnost **WALTER** byla založena již v roce 1911. Výrobní program byl zaměřen na pozemní dopravní prostředky. Od roku 1923 započal vývoj a výroba leteckých motorů, které se staly postupně hlavním výrobním programem. Tato společnost byla v roce 1991 převedena na akciovou společnost MOTORLET, stoprocentně vlastněnou společností AERO HOLDING a ke dni 2.1.1991 zapsána do obchodního rejstříku oddíl B, vložka 445, vedeného Krajským obchodním soudem v Praze. V roce 1995 se společnost vrací ke svému původnímu jménu WALTER.

V roce 1975 byla zahájena výroba turbovrtulového motoru M 601A vlastní konstrukce, který byl určen pro letoun L410 z LET Kunovice. Tento motor tvoří doposud

páteř výrobního programu společnosti. V současné době je tato společnost významným evropským výrobcem turbovrtulových motorů výkonů 400 až 600 kW určených pro malá dopravní, zemědělská, cvičná a další letadla všeobecného letectví.

Předmětem činnosti společnosti WALTER je zejména výrobní činnost v oblasti strojírenství – výroba o opravy leteckých motorů, výroba spotřebních předmětů – velosoučástky, horolezecké karabiny, stavba strojů s mechanickým pohonem, kovoobrábění, výroba nástrojů, galvanizace kovů, metrologické práce, výroba a opravy lékařských přístrojů a nástrojů zdravotnických potřeb a ubytovací služby v ubytovacích zařízeních včetně provozování hostinské činnosti v těchto zařízeních.

Úřad dále konstatuje, že společnost WALTER má majetkové podíly v následujících společnostech :

- *WESSI, s.r.o.* – 100 % podíl. Tato společnost se zabývá zejména prováděním zahraničního obchodu s vojenským materiálem v rozsahu povolení vydaného podle zákona č. 38/1994 Sb. Všichni jednatelé této společnosti jsou členy vrcholového vedení společnosti WALTER.
- *WALTER – America, Inc.*(USA) – 100 % podíl. Tato společnost podporuje obchodní činnost společnosti WALTER na severoamerickém kontinentu. Jednatel této společnosti je členem vrcholového vedení společnosti WALTER.
- *VZLÚ-TURBO MOTOR, s.r.o.* – 96,87 % podíl. Na majetek této společnosti byl prohlášen konkurz.
- *WALTER – DERITEND, a.s.* – 100 % podíl. Tato společnost se zabývá zejména sléváním železných i neželezných obecných kovů (výroba přesně litých odlitků), výrobou a opravami lékařských přístrojů a nástrojů a zdravotnických potřeb, stavba strojů s mechanickým pohonem a další. Jedná se o dodavatele přesných odlitků z ušlechtilých slitin společnosti WALTER. Zástupci společnosti WALTER jsou členy představenstva i dozorčí rady této společnosti.
- *Avia Propeller, s.r.o.* – 15 % podíl. Tato společnost se zabývá zejména výrobní činností v oblasti strojírenství (výroba leteckých vrtulí a leteckých pístových motorů) a je jedním z dodavatelů vrtulí pro kompletaci motorů M 601 společnosti WALTER. Ve statutárním orgánu této společnosti nemá společnost WALTER zastoupení.
- *AEROMEDIA, a.s.* – 15 % podíl. Předmětem činnosti této společnosti je zejména nakladatelská a vydavatelská činnost. Zástupce společnosti WALTER je členem dozorčí rady této společnosti.

Společnost **Tark** byla ke dni 20.8.1999 zapsána do obchodního rejstříku oddíl C, vložka 70471, vedeného Krajským obchodním soudem v Praze. Tato společnost je 100 % dceřinou společností společnosti Novus Holding Corp. (USA). Americká společnost Novus Holding Corp. se zabývá operativním leasingem nákladních a dopravních letadel na trzích mimo ČR.

Do současné doby společnost Novus Holding Corp., ani společnost Tark nevykazovala žádnou obchodní, výrobní ani jinou činnost.

Úřad se dále zabýval otázkou personálního propojení spojujících se podniků a dospěl k závěru, že mezi spojujícími se podniky WALTER a Tark neexistuje, neboť společnost Tark byla založena za účelem realizace výše uvedeného spojení a současně nekontroluje na území ČR žádný podnik.

Relevantní trh

Relevantním trhem je prostorový a časový střet nabídky a poptávky zboží, které je schopno uspokojit určitou, konkrétní potřebu spotřebitele.

Výrobkový trh zahrnuje všechny identické výrobky a ty výrobky, které spotřebitelé považují za zaměnitelné nebo nahraditelné vzhledem k jejich vlastnostem, ceně nebo zamýšlenému způsobu užití.

Analýza relevantního trhu je založena na samostatném posouzení tří aspektů - výrobkového, geografického a časového.

Věcné vymezení relevantního trhu

Pro účely tohoto správního řízení vymezil úřad tyto relevantní trhy:

1. Trh výroby leteckých turbovrtulových motorů

Trh výroby leteckých turbovrtulových motorů s označením M 601 o výkonu do 1000 kW je jednou ze stěžejních činností společnosti WALTER, přičemž rozhodujícím aspektem je export tohoto produktu do zahraničí. Trh pro turbovrtulové motory se odvíjí od vývoje trhu letadel, které tyto motory využívají. Motory Walter M 601 jsou použity v těchto segmentech trhu:

- regionální doprava (aerolinie - pravidelná přeprava osob a nákladů)
- obchodní doprava (soukromá a firemní přeprava, chartery)
- ostatní (letouny zemědělské, cvičné, víceúčelové, pro zvláštní účely).

Při svém šetření se úřad rovněž zabýval otázkou zaměnitelnosti leteckých pístových motorů řady M 601 s motory konkurenčními. Hlavními konkurenty na světovém trhu, kteří mají ve svém výrobním programu turbovrtulový motor srovnatelný s motorem M 601 jsou tyto :

- Prattt & Whitney - Canada
- Honneywell - USA (akvizicí firmy AlliedSignal, která získala výrobní program dřívější akvizicí firmy Garrett)
- Rolls Royce - UK (akvizicí firmy Allison).

Za konkurenční motory je možno považovat i pístové motory srovnatelného výkonu, které bývají v některých případech turbínovými motory nahrazovány. Jedná se vesměs o motory, které se již nevyrábí a jsou pouze opravovány. Jejich nízká spolehlivost je hlavním důvodem jejich ústupu z trhu.

Dále bylo zjištěno, že vzájemná substituce motorů různých výrobců není možná, pokud finální výrobce letadla neprovede doplňkové certifikační zkoušky, nepřizpůsobí konstrukci draku a nezapracuje změny konstrukce do původní technické dokumentace. Z hlediska zákazníka je záměna motorů prakticky nemožná, pokud nesouhlasí finální výrobce letadla, zákazník si navíc při objednání letadla motor pevně zvolí a vybere (je to dáno verzí letadla).

Porovnání vhodnosti toho kterého motoru je tedy nutné vázat s konkrétním typem letounu a mnohdy i typickými provozními podmínkami příslušného provozovatele. Srovnatelné parametry se dále liší pro každý model a verzi motoru z příslušné řady.

V ČR je certifikována zástavba motoru M 601 do zemědělského letounu Z37 Turbo z produkce Moravan Otrokovice, a.s. a do letounu pro regionální dopravu L410 z produkce LET Kunovice, a.s. Nové letouny nebyly ve sledovaném období v letech 1995 - 2000 vyrobeny a tudíž pro ně nebyly dodány nové motory. Dodávky na tuzemský trh v letech 1995 - 1998 reprezentovaly pouze výměnu motorů u dříve vyrobených letounů. Ve stadiu zkoušek prototypu je obchodní letoun Ae270 z produkce AERO Vodochody, a.s., který je vybaven motorem PT-6 firmy Pratt & Whitney Canada.

2. Trh služeb spočívajících v opravách leteckých turbovrtulových motorů M601

Opravy leteckých pístových motorů řady M 601 o výkonu do 1000 kW představují nezastupitelnou službu, kterou mohou poskytovat pouze společnosti, vlastnící příslušné oprávnění vydané Úřadem pro civilní letectví ČR, jenž toto oprávnění uděluje v souladu se zákonem č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a vyhláškou 108/1997 Sb., kterou se provádí zákon o civilním letectví. S ohledem na tuto skutečnost lze provádět veškeré opravy výše uvedených motorů pouze ve společnosti WALTER.

Na výše vymezeném relevantním trhu je v současné době provozováno 50 motorů M 601 z produkce společnosti WALTER a 3 motory PT-6 z produkce firmy Pratt & Whitney Canada.

V ČR bylo v letech 1995 - 2000 provedeno celkem 693 oprav turbovrtulových motorů M 601, z čehož 88 oprav bylo provedeno pro tuzemské zákazníky a 605 oprav pro zahraniční zákazníky.

Geografické vymezení relevantního trhu

Geografický trh zahrnuje území, kde podmínky soutěže jsou homogenní, a které může být odlišeno od ostatních území zejména tím, že podmínky soutěže na těchto jiných územích jsou zřetelně odlišné. Vzhledem ke skutečnosti, že společnost WALTER zabývající se výrobou a prováděním oprav motorů řady M 601, poskytuje předmětnou službu zájemcům z celé republiky podle požadavků zákazníků, úřad konstatuje, že nebyla zjištěna nehomogenita podmínek soutěže uvnitř území České republiky, a proto byl trh z hlediska geografického vymezen územím České republiky.

Časové vymezení relevantního trhu

Z hlediska časového se jedná o trh trvalý, s pravidelně opakujícími se dodávkami služby zákazníkům dle jejich požadavků.

Tržní podíly spojujících se podniků na jednotlivých relevantních trzích ČR

Dle ustanovení § 8a odst. 1 zákona podléhá povolení úřadu spojení, které narušuje, nebo může narušit hospodářskou soutěž. Za narušení soutěže se považuje, jestliže spojením

podniků přesáhne jejich podíl 30 % celkového obratu na celostátním nebo místním trhu daného zboží.

Úřad se zabýval zjištěním tržních podílů spojujících se společností a konstatuje :

- relevantní trh výroby leteckých turbovrtulových motorů byl vymezen výše uvedeným způsobem z toho důvodu, že i přes nulové dodávky společnosti WALTER v posledních letech na trh ČR zde existuje možnost, že společnost dodá třeba jen minimální počet motorů na trh ČR a tímto může získat na tomto trhu monopolní postavení
- relevantní trh služeb spočívajících v opravách leteckých turbovrtulových motorů M 601 byl vymezen s ohledem na skutečnost, že v ČR vlastní oprávnění k opravám motorů M 601 pouze jejich výrobce, tj. společnost WALTER a tímto získává na výše vymezeném trhu monopolní postavení.

Daná transakce tedy podléhá povolení úřadu ve smyslu § 8a odst. 1 zákona.

Analýza dopadů spojení podniků na hospodářskou soutěž

V rámci posouzení předmětného spojení podniků se úřad zabýval otázkou odbytu leteckých turbovrtulových motorů M 601 a služeb spočívajících v jejich opravách.

Vzhledem k současnému stavu leteckého průmyslu a zejména vzhledem k problémům tradičního odběratele motorů společnosti WALTER – společnosti LET Kunovice, a.s. – zástavby nových motorů WALTER v ČR již po několik let neprobíhají. Druhý význačný výrobce, společnost AERO Vodochody,a.s. v současné době zastavuje pouze motory zámořské provenience.

Největší podíl produkce společnosti WALTER je určen na vývoz do zahraničí (např. Ruská federace, Polsko, Maďarsko, Keňa, USA).

Úřad se dále zabýval bariérami vstupu na výše vymezené relevantní trhy a konstatuje,že vstup na tyto trhy je značně náročný, a to vzhledem k tomu, že letecká výroba je závislá na certifikaci, která je velmi nákladnou a složitou záležitostí a taktéž v neposlední řadě závisí i na tradici a dobrém jménu výrobce.

Úřad se také zabýval otázkou distribuce leteckých turbovrtulových motorů M 601 a uvádí, že distribuce motorů ke konečným provozovatelům se uskutečňuje prostřednictvím tzv. instalačních center (dále jen „IC“), která zastavují motory do příslušných letounů. Základní principy obchodní politiky společnosti WALTER vůči IC jsou :

- společnost uzavírá zásadně smlouvy s IC na neexkluzivním základě
- IC kupuje motory a další příslušenství se slevou původního výrobce a cenu motoru zahrnuje do ceny zástavby
- IC se postupně stávají servisními centry.

V roce 1999 byla provozována IC v těchto zemích : ČR, Polsko, Rusko, USA, Jižní Afrika a Nový Zéland. Dlouhodobé vztahy s IC jsou budovány postupně na základě zkušeností a konkrétní spolupráce.

Úřad konstatuje, že dle dostupných informací na ovlivněných trzích neexistují žádné kooperační dohody.

Dle zjištění úřadu se za poslední tři roky neuskutečnil žádný významný kapitálový vstup jiného výrobce leteckých turbovrtulových motorů na trh ČR.

Úřad se rovněž zabýval, na základě analýzy předložených výročních zpráv a auditů z finančního hospodaření společnosti WALTER a konstatuje, že společnost byla v roce 1999 ve ztrátě. Z podnikatelského záměru společnosti WALTER vyplývá, že po vstupu

strategického investora (společnosti Novus Holding Corp.) dojde v letech 2000 až 2004 ke kladným hospodářským výsledkům.

Právní posouzení a hospodářské výhody spojení

Úřad rozhoduje výhradně dle zákona o ochraně hospodářské soutěže, ale přihlíží i k platné judikatuře EU.

Dle § 8 odst. 2 písm. a) zákona se za spojování podniků považuje i jednání, kdy jedna nebo více osob, které již kontrolují jeden podnik, získají přímou nebo nepřímou kontrolu nad celkem nebo podstatnou částí jiného podniku získáním akcií, obchodních nebo členských podílů.

Na základě odkupu akcií získala společnost Tark kontrolu nad společností WALTER Dle ustanovení § 8 odst. 2 písm. a) zákona tak došlo ke spojení podniků.

Dle § 8a odstavec 2 zákona úřad spojování podniků povolí, jestliže zúčastnění soutěžitelé prokáží, že újma, která narušením soutěže může vzniknout, bude převážena hospodářskými výhodami, jež spojení přinese. V ostatních případech úřad spojení nepovolí. V rozhodnutí o povolení může úřad stanovit omezení a závazky nezbytné pro ochranu hospodářské soutěže.

Z předložených výhod spojení úřad shledal jako nejvýznamnější zejména z hlediska přínosu pro spotřebitele tyto výhody :

- podpora světového prodeje leteckých turbovrtulových motorů společnosti WALTER na základě obchodní zkušenosti a finanční síly zahraničního investora, čímž dojde k zachování pracovních příležitostí ve společnosti WALTER
- uvedení společnosti WALTER na světový trh a to na základě rozsáhlých kontaktů zahraničního investora s americkými ozbrojenými silami, čímž dojde k umožnění přístupu na zahraniční trhy
- zvýšení prestiže společnosti WALTER
- možnost proniknutí společnosti WALTER na celosvětový trh náhradních dílů stacionárních energetických turbínových zdrojů (výroba těchto dílů je pro společnost WALTER extrémně výhodná)
- zvýšení kvality výroby společnosti WALTER na základě modernizace výrobní základny (modernizace soustružení, modernizace frézování, modernizace broušení) a zvýšení výrobní kapacity.

Na základě analýzy dopadů spojení na hospodářskou soutěž a posouzení výhod tohoto spojení úřad dospěl k závěru, že spojení podniků přinese též výhody, na nichž budou v konečném důsledku participovat spotřebitelé a bude naplněn veřejný zájem. Újma, která narušením soutěže může vzniknout, bude převážena hospodářskými výhodami, jež spojení přinese. Úřad dále konstatuje, že vstupem zahraničního investora do společnosti WALTER dojde k dosažení stabilizace společnosti, což je základní předpoklad dynamického rozvoje společnosti, jejíž export přesahuje 70 % výroby. Přerušení revitalizačního projektu by vedlo ke ztrátám, které se promítnou do navazujících odvětví, do regionální zaměstnanosti a i u subdodavatelů.

Samo rozhodnutí vlády o vstupu zahraničního investora a finanční restrukturalizaci společnosti WALTER posílilo důvěru ve společnost do té míry, že dne 8.9.2000 byl uzavřen

kontrakt na dodávky dílů pro největšího evropského výrobce leteckých motorů – společnosti Rolls Royce.

Po zvážení všech skutečností úřad rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení o opravném prostředku

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení podle § 61 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) podat rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a to do 15 dnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

JUDr. Luboš Rybák
pověřený
řízením III. výkonného odboru

Rozhodnutí obdrží :

1 x pan Petr Kuhn, advok. kanc. WHITE & CASE, FEDDERSEN, se sídlem Staroměstské náměstí 15, 110 00 Praha 1,
1 x spis.